

Jaar 2019
Afdeling 1
Nummer 556
Datum indiening 6 maart 2019
Datum akkoord 17 mei 2019
Publicatiedatum 20 mei 2019

Onderwerp

Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Poot inzake straatnamen en de Commissie Naamgeving Openbare Ruimte.

Aan de gemeenteraad

Toelichting door vragensteller:

De Commissie Naamgeving Openbare Ruimte (CNOR) is in 2013 ingesteld om het college van burgemeester en wethouders 'gevraagd en ongevraagd te adviseren over de naamgeving van openbare ruimten'. De CNOR heeft een eigen positie in haar rol als adviescommissie maar heeft wel een aantal uitgangspunten waaraan zij naamgeving moet toetsen.

Recent verscheen een bericht dat de CNOR zich had beklaagd over politieke inmenging in haar adviesprocedure. Tijdens de vergadering van de raadscommissie Algemene Zaken van 28 februari 2019 erkende de burgemeester adviezen van de CNOR te hebben 'teruggestuurd'.

Gezien het vorenstaande heeft het lid Poot, namens de fractie van de VVD, op grond van artikel 45 van het Reglement van orde voor de raad van Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen aan het college van burgemeester en wethouders gesteld:

Algemene achtergrond

De Commissie naamgeving openbare ruimten (CNOR) is ingesteld bij besluit van het college van 27 augustus 2013. De taak van de Commissie is in artikel 1 van het besluit omschreven als volgt:

"Er is een commissie die het college adviseert over de naamgeving van openbare ruimten, de Commissie naamgeving openbare ruimten (...)".

In artikel 3 worden de uitgangspunten vastgesteld die de Commissie hanteert bij de advisering. Deze lijst is later op aangegeven van het college aangescherpt.

De naam van de Commissie volgt uit de Wet basisregistratie adressen-gebouwen (BAG), waarin niet meer over straatnamen wordt gesproken, maar over openbare ruimten. De BAG hanteert deze term omdat het niet alleen over naamgeving van straten gaat, maar ook die van waterwegen, parken, en dergelijke.

De CNOR is de 'opvolger' van de sinds 1934 bestaande Commissie voor de straatnamen. Voor die commissie was nooit een formeel reglement opgesteld. Met de verordening van 2013 is de in de praktijk gevolgde werkwijze geactualiseerd en gecodificeerd. Bovendien werd geanticipeerd op de reorganisatie van het bestuurlijk stelsel in 2014, waarbij onder meer de bevoegdheid inzake naamgeving van openbare ruimten werd overgeheveld van de afzonderlijke stadsdeelbesturen naar het college.

De Commissie bestaat uit maximaal tien leden, waarvan vijf institutioneel (gemeente, Meertens Instituut, PostNL¹) en vijf uit het maatschappelijk veld die op basis van deskundigheid worden benoemd.

De directie Basisinformatie voert het secretariaat van de CNOR. De secretaris is als zodanig géén lid van de Commissie.

De kern van het proces van naamgeving bestaat sinds 2013 uit de volgende stappen: (1) een stadsdeel, stedenbouwkundig projectbureau, burger, of andere belanghebbende dient een voorstel in voor de naamgeving van een openbare ruimte bij de gemeente;

(2) Basisinformatie overlegt met de aanvrager, voert een initiële toetsing uit, en neemt het voorstel ambtelijk in behandeling;

(3) Basisinformatie legt het voorstel voor advies voor aan de CNOR en daarna aan het desbetreffende stadsdeel;

(4) het voorstel, met de beide adviezen, wordt door Basisinformatie ingediend bij het college;

(5) na het collegebesluit draagt Basisinformatie zorg voor de benodigde afwikkeling (informerende betrokkenen, mutaties BAG, doorgeven vastgestelde naam tbv bebording, etc.)

De CNOR beperkt zich tot het uitbrengen van adviezen over de voorstellen die aan de Commissie worden voorgelegd. In voorkomend geval stelt de Commissie zijn deskundigheid beschikbaar aan Basisinformatie of aan een aanvrager als er behoefte is aan alternatieven of aanvullingen.

Beantwoording van de gestelde vragen

1. In hoeverre is de CNOR naar het oordeel van het college een zelfstandig, onafhankelijk adviesorgaan?

Beantwoording

De CNOR is een adviesorgaan van het college en ingesteld bij collegebesluit.

Op de advisering van de CNOR zijn de door het college vastgestelde adviescriteria leidend (zie de 12 punten hieronder). Het advies van de CNOR is onafhankelijk binnen vastgestelde kaders. Het college is eindverantwoordelijk voor naamgeving openbare ruimte.

1. Naamgeving van openbare ruimten vindt bij voorkeur plaats op basis van samenhangende naamcategorieën. Bij de naamgeving van nieuwe complexen van straten en pleinen moet daarom eerst de categorie worden gekozen. Bij toekenning van nieuwe namen in een bestaande wijk moeten deze zo veel mogelijk passen bij de omliggende naamgeving.
2. Een voor vernoeming voorgedragen persoon moet blijken te hebben gegeven van bijzondere verdiensten voor de Amsterdamse samenleving of de samenleving in bredere zin.
3. Bij persoonsvernoemingen verdient het toekennen van namen van vrouwen en andere ondervertegenwoordigde groepen uit de samenleving de voorkeur. Diversiteit staat hierbij voorop.

¹ PostNL heeft eind 2018 aangegeven niet meer aan de Commissie te willen deelnemen. Dat geldt voor alle naamgevingscommissies in den lande. Er zal nog worden besloten over wat er met de 'vaste' zetel van PostNL in de CNOR moet gebeuren.

4. Personen worden pas vernoemd vanaf vijf jaar na overlijden, met uitzondering van leden van het Koninklijk Huis.
 5. Omdat naamgeving voor (zeer) lange termijn geldt, moet worden gewaakt voor modieuze naamgeving en moet terughoudendheid worden betracht bij naamgeving op grond van actualiteiten.
 6. Gebruik van achtervoegsels (-straat, -laan, -plein e.d.) geniet de voorkeur.
 7. Om verwarring te voorkomen, mogen nieuwe namen in schrijfwijze of in klank niet te veel lijken op reeds in de stad aanwezige namen.
 8. Namen moeten goed uitspreekbaar en niet te moeilijk te schrijven zijn.
 9. Bestaande namen worden niet gewijzigd, tenzij er zwaarwegende redenen blijken te zijn die bij de oorspronkelijke naamtoekenning niet bekend waren.
 10. Toe te kennen namen mogen niet worden afgeleid van namen van bestaande commerciële instellingen en mogen ook niet gemakkelijk met dergelijke instellingen worden geassocieerd.
 11. Vanwege het beperkte aantal nog niet benoemde bruggen in het centrum is toekenning van een naam daaraan alleen mogelijk in zeer uitzonderlijke gevallen.
 12. Bij het vernoemen van historische personen en zaken die op meerdere manieren kunnen worden gespeld, wordt de spellingsvariant gekozen die het best aansluit bij de systematiek van de hedendaagse spelling.
- Binnen dit bestuurlijk vastgestelde kader is de CNOR onafhankelijk in haar adviseren.
2. Hoe beoordeelt het college op dit moment de samenwerking tussen college en CNOR?
 3. Wanneer is het functioneren van de CNOR voor het laatst geëvalueerd? Welke conclusies werden daarbij getrokken?

Beantwoording vragen 2 en 3

Het college waardeert de adviezen van de CNOR. Praktisch alle adviezen van de CNOR worden door het college overgenomen.

Het college heeft niet eerder het functioneren van de CNOR geëvalueerd en ziet daartoe ook geen aanleiding.

4. Indien een advies van de CNOR naar het oordeel van het college onvoldoende is, welke opties heeft het college dan om dit advies te wijzigen of naast zich neer te leggen?

Beantwoording

Het college is bevoegd een voorstel voor straatnaamgeving toe te kennen, te wijzigen of in te trekken (artikel 7 van de Verordening basisinformatie 2018). Adviezen van de CNOR hierover zijn niet bindend. Het college heeft dus de mogelijkheid zelf een naam in de plaats van het advies voor te stellen en aan de CNOR voor te leggen of opnieuw hun advies te vragen. Zoals in antwoord 1 aangegeven neemt het college de adviezen van de CNOR over mits deze passen binnen de bestuurlijk vastgestelde kaders.

5. Hoeveel adviezen van de CNOR zijn er de afgelopen jaren door het college teruggestuurd? Met welke argumentatie?
6. In hoeveel gevallen is er door het college de afgelopen jaren zelfstandig afgeweken van het advies van de CNOR? Met welke argumentatie?

Beantwoording vragen 5 en 6

De bevoegdheid inzake naamgeving van openbare ruimten is in 2014 overgeheveld van de afzonderlijke stadsdeelbesturen naar het college. Sinds 2014 is er één advies teruggestuurd, en wel over de naamgeving van de straten op IJburg Centrumeiland. Het voorstel voldeed niet aan het bestuurlijk – door college en gemeenteraad – aangegeven kader, in het bijzonder aan het vastgestelde criterium met betrekking tot diversiteit.

Vijf adviezen zijn niet overgenomen, te weten:

- Schrijfwijze van de naamgeving van de gebieden (2019): Voorgesteld wordt het advies van de Taalunie over te nemen om met komma's te werken bij samengestelde gebiedsnamen. De CNOR heeft een voorkeur voor gebruik van een slash, subsidiair een koppelteken;
- Vernoeming van het Stadionplein (2018): In tegenstelling tot de CNOR was het College van mening dat het Stadionplein een passende plek zou zijn, ook gezien de allure, die recht doet aan de uitzonderlijke verdiensten van Johan Cruijff in het bijzonder voor Amsterdam en algemeen voor Nederland;
- Vernoemen van een brug naar Auke Bijlsma (2017): Het college achtte de verdiensten van Auke Bijlsma van dusdanig belang dat is afgeweken van het negatieve advies van de CNOR. De CNOR achtte onvoldoende verdiensten aanwezig en adviseerde negatief;
- Vernoemen van een brug naar Theo Bosch (2017): Het college achtte de verdiensten van Theo Bosch van dusdanig belang dat is afgeweken van het negatieve advies van de CNOR. De CNOR achtte onvoldoende verdiensten aanwezig en adviseerde negatief;
- Vernoemen van een brug naar Piet Römer (2017): zowel college als CNOR waren het eens over het vernoemen van Piet Römer. Het college is afgeweken van het advies een straat naar hem te vernoemen en heeft besloten een brug naar de acteur te vernoemen. De betreffende brug is een meer passende locatie omdat deze is gelegen in een wijk waar acteurs en actrices zijn vernoemd uit de periode tussen 1650 en 1980. Ook de familie was positief over deze vernoeming.

7. Herkent de burgemeester zich in het beeld dat er sprake is van politieke inmenging van haar kant in de zelfstandige adviseringspraktijk van de CNOR? Zo nee, waarom niet?

Beantwoording

Nee, de burgemeester herkent zich niet daarin. Zoals eerder aangegeven is de CNOR binnen de bestuurlijk vastgestelde kaders onafhankelijk in haar advisering. De adviezen van de CNOR zijn niet bindend. Het college is verantwoordelijk voor naamgeving openbare ruimte.

Femke Halsema, burgemeester

Peter Teesink, secretaris

Type	Onderwerp	Toezegging	Indiener	Datum Ingediend	Einddatum	Port. houder	Portefeuille	Organisatie	Stand van zaken
		verlenen om brondocumenten en legitimatiebewijzen op echtheid te controleren							
Raadsadres	Uitbreiding van het Project Geef Straten een Gezicht (TA2019-000296)	in handen van het college van b&w te stellen ter afhandeling en kopie antwoord naar raadscommissie AZ		13-3-2019	24-4-2019	Halsema	Algemene Zaken	Dienst rve basisinformatie	
Raadsadres	Holocaust Namenmonument (TA2019-000318)	in handen van het college van b&w te stellen ter afhandeling en kopie antwoord naar raadscommissie AZ		13-3-2019	24-4-2019	Halsema	Algemene Zaken	directie juridische zaken	
Schriftelijke vraag	Straatnamen en de Commissie Naamgeving Openbare Ruimte (TA2019-000290)		Poot	6-3-2019	3-4-2019	Halsema	Algemene Zaken	Dienst rve basisinformatie	
Schriftelijke vraag	Opkomst bij de Provinciale Statenverkiezingen (TA2019-000465)		Yilmaz	4-4-2019	2-5-2019	Halsema	Algemene Zaken	Dienst rve basisinformatie	
Termijnagendapunt Commissie	Initiatiefvoorstel Van nationaliteit onbekend naar staatloos. (TA2018-001162)	tijdpad: 24-12-2018 ingediend 04-02-2019 deadline bestuurlijke reactie 28-02-2019 commissiebehandeling 03-04-2019 indien gewenst behandeling in de raad.	Ceder	24-12-2018	28-2-2019	Halsema	Algemene Zaken	Dienst rve basisinformatie	Beantwoording kostte meer tijd door afstemming met andere portefeuilles. Is geagendeerd voor cie AZ van 21 maart as.
Termijnagendapunt Commissie	Regionaal Veiligheidsplan, doorgroeiers, themazittingen en kwetsbare groepen. (TA2018-001177)	De burgemeester heeft toegezegd om: - nader onderzoek te doen naar de "doorgroeiers" en de commissie hierover te informeren (o.v.v. het lid Boomsma CDA) - met OM te bespreken of het organiseren van themazittingen over discriminatie mogelijk zijn (o.v.v. het lid Boutkan PvdA) - te bezien	Boutkan, Boomsma, Taimounti	6-12-2018	31-1-2019	Halsema	Algemene Zaken	oov	

Gemaakt met gegevens uit Andreas